

Endrey-Nagy Ágoston

A függőkertekről

Akaratok félúttól távoli metszés-pontjára lelni a félúton találkozás helyett. Nabú-kudurri-uszur, Babilon királya nem állt meg a közös metszéspontnál. Az ott erejüket veszítő vektorokat, leopárdgekkók sejtelmes nyomait visszakövette hosszan, új királynéja szívéig. És Nabú-kudurri-uszur oázist terveztetett, pumpáló smaragdszívet a sivatag közepén. Mert új királynéjának kietlen volt e vidék, ellenben sokat gondolt szülőföldje zöld lankáira, amelyek penészként ismétlődtek mellkasában.

A király nekifogott. *Gyarapodjon a gyönyörű kert, lépcsőzetesen, akár a zikkuratok, akár a hosszan kitarító előjáték egy hálóteremben. Alapja a sivatag szikár férfiakarata: vályog és homokkő, csatornákkal övezve, ahonnan majd csörlők emelik a vizet magasba. Mozaikpikkelyes kerítések szeljék át a kertet, simogatás a combot. Ösvények ritmizálják, rendszereznek élő műtárggyá, zöldellő oltárrá a szív arborétumát.* Nabú-kudurri-uszur figyelmes férj: vegetációja fele a királyné szülőföldjén őshonos, ha már az ő kedvéért épült.

De a kert arra emlékeztette Amüthiszt, hogyan uralta és tette az érdekegyesítés eszközevé őt az apja. Hiszen szava nem lehetett méd földön, új királya éjt nappallá téve fáradozott ennek felújításán. De a nő sorsa: nem kritizálni, örülni, ha férje segítene, még ha ront is a helyzeten, hálát érezni a konszenzus alapjogáért, szájba venni, ha a mérnökökkel és kertészekkel való egész napos ordibálás után feszülten ér haza. Kísértik az inas, szívós liánok.

Nabú-kudurri-uszur pedig – egy sosem látott birodalom uralkodója – ó, mennyire igyekszik! Egy vezértől ennyi odaadást. Csak kérdezni felejtett el a király. Dehát mit? Ablakán át látta feleségét az egyik lugasban, neki háttal, ejtett válla rázkódott, ugyan mit kérdezzen, hiszen kacag, milyen boldog.

Amüthisz olyan vidékről jött, ahol tudták: a nő a flóra. A természet. Hittek az anyatermészetben. Hittek abban, kultúrájuk fundamentuma passzív és pompás, szemnek kellemes, ideális állapotú nő, aki táplál, gyönyörködtet, de ha elburjánzik, metszve regulázható. És a dicsérő szavak, fojtó méz, avas viasz vonják be testét, csodálat tárgyává válni kényszerül. Nem azért hajtott fejet, homorított olyan szépen csipőjét kitolva, főzte a gabonakását dalolva, mert ellenállni nem tudott volna. Inkább száanalomból, jó szándékból, bizakodásból.

Amüthisz ismerte az elnyomottak erejét. Ismerte a virágokat, amelyek pollenjétől a legedzettebb hadurak habzó nyállal nyúlnak ki, és ismerte a nőket, akik nyakékük lemezével vakították meg erőszakos férjüket. És amikor egy éjjel álomba sírta magát a mirtuszok mögött, orrában a folyóvíz iszapillatával, álmot látott. Éhínségről, erdőket felfaló ültetvényekről, elsivatagosodó völgyekről, döglött halrajokat hintáztató tengerekről, felfoghatatlan városokban megrontott, zaklatott, agyonvert nőkről és gyerekekről, halászok ínségvájta arcáról, orángutánokkal közöszlő pálmasedőkről, és – ez volt a legtisztább kép – csontsovány férfiakkal teli sírgödörökről.

Felébredve a palota felé kémlelt.
Nabú-kudurri-uszur a példás férjek mély, zavartalan álmát aludta.
Amüthisz erős liánokat nyesett, és a palotán végiglopózva minden egyes mérnököt és kertészt, napszámost és rabszolgát,

inast és mozaikművészt megfojtott. Férjétől
nem búcsúzott. Többé nem látták.

Nabú-kudurri-uszur – beszélük – befejezte
a kertet, de az új mérnökök hibát hibára
halmoztak. Volt, ahol beomlott a lenyűgöző
konstrukció, máshol elasztak a könnyező-
pálmák, kiszáradtak a leanderek. A király
néha a legmagasabb erkélyről tekintett
végig a nyüzsgő Babilonon. Majd a távolba
nézett, a Tigris és az Eufrátesz találkozásához,
ahol – mesélik a környék halásza – egy méd
asszony épített apró kalyibát.
Éjjelente könnyű szívvel dalolt a sásnak.

*Lám, minden nagyúr sivatag,
minduntalan szívet kíván,
mihez kezd üres mellkasuk,
vadméhlikta, sötét hiány?*

*Mihez kezd női vérrel férfivér,
vörös a vörössel, bokáig ér,
kilép Eufráteszből a meder,
büszke nagyurak dögrendje hever,
leigázott birodalmuk rájuk
hunnya szemét, homok lesz ruhájuk,*

*nagy munkáik meg nem gyászolt romját
még napkelte előtt,
még állatok előtt,
még emberek előtt
magvakkal,
szírmokkal
a szelek telehordják.*

